

Pravé jsoucno – člověk – A

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 6. 7. 2008

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 6. 7. 2008

Pravé jsoucno – člověk – A

Standovy¹ otázky filosofického profesionála

V jakém smyslu lze říci, že člověk, resp. osoba (a už tahle rozdílnost formulace v sobě nese otázky) je „pravé jsoucno“?

- Pravé jsoucno vykazuje vnitřní integrovanost svého „průběhu“ (či života?) (str. 130), dále nepluralitní, jednotný počátek (tamt.), tedy „počíná ze sebe“, „je ze sebe“. V jakém smyslu však toto vztáhnout na člověka? V jaké perspektivě hledat jeho „původnost“ (srv. str. 82)?
- Člověk je takříkajíc „něco jiného“ zvnějšku (a to jednak „předmětně“ či „fyzicky“, jednak z pohledu jiných osob, řekněme „psychologicky“) a něco jiného „zevnitř“ (sféra žité zkušenosti a sféra skutečné subjektivity). V jaké perspektivě nejlépe porozumíme člověku jako „pravému jsoucnu“? V té vnější? Ve vnitřní? Nebo v nějaké jiné? V jaké?
- Ostré oddělení těla a „duše“, nebo ještě hůř: těla a vědomí/myšlení zakládá i dualitu (ne-li pluralitu) různých „počátků“: naše tělo je jaksi „samo“ integrované, vykonává od našeho narození tolik funkcí, dokáže si vyvinout imunitu, přizpůsobovat se okolí atd. bez „mého“ přispění: dělá to jaksi samo, „bez mého vědomí“. Zakládá se tím ale nějaké „pravé jsoucno“, resp. „pravé jsoucno člověka“? Integrovanost tělesných projevů je (patrně) jiného řádu než integrovanost lidského (sebe)vědomí.
- Člověk zároveň tvoří jednotu se svým tělem! Pomůže nám nějak nepředemětné myšlení překonat všechny nezdravé dualismy těla-duše, res cogitans – res extensa apod.? Nebo není třeba je překonávat?

Body k odpovědi:

Tyto otázky jsou formulovány tak, že je na první poslech zřejmé, že se nepokoušejí se s jiným myšlením (v tomto případě) opravdu setkat, nenechají druhého něco vskutku říci, nýbrž říkají to spíš za něho, a to nejen zjednodušeně, ale jinak; dokonce vnucují jiné termíny (kupř. duše – tělo), aniž by bylo vyjasněno, jaké konotace jsou či mají být s nimi spojovány. Mluví se o dualitě a pluralitě, ale jsou jen zavedeny ty termíny, bez pokusu o vyložení věci. Najednou je zaveden termín „vědomí“, ačkoli musí být zřejmé, že organická integrita vůbec nemusí vědomím procházet (u všech nižších živočichů a také u rostlin). Takovýto způsob „diskuse“ není sice bohužel nikterak vzácný, ale je k ničemu. Není to rozhovor, nýbrž mimoběžné mluvení. Nejde tu o porozumění tomu, co říká ten druhý, ale o jakési nedbalé odstrčení a odmítnutí předem, dost ledabyly opřené o naprosto povrchní dojem a často jen o slovo, jemuž se připisuje libovolný význam. Mám za to, že účast pana kolegy byla buď jeho omylem, nebo omylem organizátorů. – Toto ohrazení musím předeslat. Ale vzhledem k ostatním přece jen odpovídat hodlám a budu, i když to vlastně zase opravdová odpověď není – a ani být nemůže. Otázku, na kterou odpovídám, jsem si vlastně musel položit sám (a ovšem jinak).

(Písek, 080706–1.)

¹ Stanislav Synek